Що таке людська гідність? (за романом Ч. Діккенса «Домбі та син»)

Видатний англійський письменник-реаліст Чарлз Діккенс писав про сучасне йому життя. У багатьох своїх романах він наголошував на тому, що кожна людина повинна мати почуття власної гідності. Саме це почуття дарує кожному усвідомлення своєї особистості, а також робить людину потрібною іншим людям. Усі мають право пишатися власними благородними вчинками, своєю правдивістю й чесністю. Крім того, людина повинна вміти протистояти загальній аморальності та безчестю. У своєму романі «Домбі та син» Діккенс розмірковує над проблемою людської гідності, а також над поведінкою людини в різноманітних життєвих ситуаціях.

За визначенням автора, містер Домбі «мав занадто суворий і пихатий вигляд». Але ця поведінка не мала нічого спільного зі справжньою людською гідністю. Містер Домбі холодно ставився до членів своєї родини: він з прохолодою ставився до дружини, а власну дочку просто зневажав, — дівчина не може стати продовжувачем справи фірми «Домбі та син». Аж ось народжується довгожданий хлопчик — спадкоємець містера Домбі, а місіс Домбі помирає під час пологів. Від народження дитини Домбі дивиться на свого сина як на майбутнього нового містера Домбі- бізнесмена.

Містер Домбі прагнув залишитися самотнім. Усі загальнолюдські цінності він замінив, власне, грішми. Таким чином, замість людської гідності містер Домбі проявляє егоїзм, душевну черствість, недовіру до свого оточення, прагнення бути вищим за людей, керувати ними. Маленький Поль опиняється в становищі власності містера Домбі. Хлопчик не знає батьківського тепла. За думкою батька, Поль повинен бути гідним фірми, і тому вихователями хлопчика стають нецікаві, а до того ж невблаганні та бундючні люди. Містер Домбі не бажає своїй дитині зла, але мимоволі робиться мучителем Поля. До того ж, Домбі-старшим володіє «нескінченна недовіра до кожного, хто може стати між ним і сином». Спотворений подібним вихованням, Поль помирає.

Інша доля судилася дочці містера Домбі — Флоренс. Батько не любив і зневажав її, і тому дівчині вдалося обминути залізні обійми батьківського виховання. Флоренс зберегла свої найкращі людські риси, з яких найголовнішою є доброта.

Діккенс упевнено доводить, що цілковита захопленість ідеєю накопичування призводить згодом до краху. Містер Домбі починає співробітництво з потворним негідником Карнером. Гордість змушує містера Домбі одружитися з прекрасною Едіт, яка ненавидить його.

Врешті-решт життя зле пожартувало з містером Домбі: утратив фірму, якою так пишався, дім, який був його гордістю, діаманти, які були реліквією сім'ї Домбі. Прекрасна Едіт втекла зі службовцем фірми «Домбі та син». Герой роману натомість отримує люблячу дочку Флоренс і її сина — Домбі-онука, якого вже не потрібно готувати до керування фірмою. Тепер у Домбі-старшого є сім'я, якій він потрібен. Містер Домбі починає виховувати онука, а близькі у свою чергу турбуються про нього. Дуже важливою в романі є сцена повного примирення батька і дочки. Містер Домбі цілує Флоренс і каже: «О Боже, прости мене, бо прощення мені найпотрібніше». Роман «Домбі та син» має взагалі щасливий фінал.

Чарлз Діккенс своїм романом висловлює надію на перемогу в людині кращих людських якостей. Саме за цих умов можна проявити справжню людську гідність, не спотворену думкою про гроші. Письменник вірить, що життя стає насиченим і повноцінним, лише коли остаточно переможені безчесність та аморальність. І найкраще про це міг би розповісти сам містер Домбі, зайнятий тим, що колише рідного поверненого онука, дивлячись в очі коханій дочці.